

T. Res pravijo po Dolenskem nam. *koj* le *prec*, *preci*, *precé* ali *precej*, in *precej* jim pomeni a) *sogleich*, *auf der Stelle*, kar zaznamnja tudi *zdajci* (vid. *Metelko*), b) pa *viel*, *ziemlich viel* p. *precej* ljudi je bilo itd. Ali se da morebiti iz tiste korenine razložiti, in ali se sme rabiti *koj* tudi v poslednjem smislu, ne vem (cf. *tkij* — *kij* — *tukej*, *kuj* — *koj*, *kej*, *precej*).

U. Kakor za *koj*, tako se je potegoval nedavno P. Ladislav za besedico *zdajci*: »Še imam eno besedo, ki je ni med ljudmi (kolikor jez vem), in tudi pri pisateljih ne, pa je škoda za njo, stari pisatelji so jo rabili pogosto in dobro. Namreč: »*zdajci*«. Nahaja se sèm ter tje ta beseda, toda vselej v pomenu *sedaj*, to pa ni prav, ker ste dve različni besedi . . . Pomen besede *zdajci* je lih tisti, kakor grški *ἐνθὺς*, *ἐνθίως* . . . Kakor Grki pri particip. aor. *ἐνθὺς*, tako so rabili naši predniki *zdajci* pri glag. dovr. brez ozira na preteklost ali sedanost ondi, kjer so hteli povedati, da je nastopilo drugo djanje, torej ko je dovršeno prvo; rabil ga je Trubar, posebno rad in kaj umetno Japel: *zdajci* ali *zdaici* (*statim*, *continuo*, *confestim*), kjer ima Gollm. ali *koj* ali pa *precej*. (Novic. 1863.)

T. Kar imajo stari dobrega, pravi Ladislav dalje, moramo hraniti, da se nam ne pogubi, da pojdemo naprej!

P a š n i k.

O branji koristnih knjig. — Branje koristnih knjig je gotovo vsakemu, posebno pa učitelju zelo potrebno. Ni pa zadosti, da ima nčitelj lepo in drago zbirko raznoternih knjig in časopisov in da jih tudi bere, ampak vse je le na tem, kako jih bere. Kdor knjigo bere samo zavoljo tega, da jo prebere, temu knjige nič ne hasnijo, naj jih ima še toliko v svoji omari. Kdor pa razumé, kar je pisatelj v knjigi pisal, temu še le knjiga koristi; taki izobražuje svoj um, se vadi v mislih, dobí razne zauméne o rečéh, o kterih se mu prej še ni sanjalo. — Ako tedaj hočeš, da ti bodo knjige na prid in blagor, da ne bodo zaverženi denarji, ki jih izdajaš za knjige in časopise, beri tako le: 1) Ne beri prenašlo, ampak beri vsaki stavek takó, da ga boš dobro umél in si ga tudi toliko zapamtil, da se ga boš pri nadaljnem branji vedno lahko spominjal. To je prva, neoveržljiva potreba, kdor vé, da pri dobro izdelanih znanstvenih spisih vsaki sledeči stavek, perve razlaga. Pri takih spisih je tudi večkrat na eni sami besedi toliko ležeče, da, kdor je ni dobro razumél, temu ostane ves nadaljni spis

nerazumljiv. Predočuj si zatoraj vsako pisateljevo misel in pazi marljivo, kako piše in izrazuje. 2) Da pa tudi v spominu ohraniš, kar bereš, treba je, da eno in isto reč večkrat prav pazno in temeljito prebereš. — Kdor pa svojemu spominu dosti ne upa, ni odveč, da si bolj važne stavke in razlage zapisuje, deloma, da jih bolje razumé, deloma, da si jih ložeje osvoji, deloma pa, da jih ima vedno pred očmi, jih ogleduje, pretresa in posnema. — „Beri s peresom v roci!“ — „Dvakrat bere, kdor piše“, sta že stara pregovora. 3) Naj si bo to ali uno, kar si bral in dobro razumél, je gotovo vse priporočbe vredno, da en ali — več odstavkov prebranega spisa pismeno izdeluješ. Kdor piše, mora misliti. Nikdor pa ne more pisati, česar ne razumé. Po takih pismenih izdelkih, primerjenih prebranemu spisu, lahko berž zapaziš, koliko in pa kje ti še manjka potrebne vaje v tej ali uni znanosti. Po teh kratkih pravilih boš sebe čedalje bolj umel in tudi izobražene pisatelje lahko posnemal. Ena sama knjiga, ako jo po omenjenih vodilih prebereš, zavidala ti bode več prida, kakor če jih še toliko brez pomislika le poverhno pregledaš; in za denar, ki si ga za dobre knjige in časopise obrnil, ti gotovo ne bode žal. — Priporočujem ti pa le znanstvene in pa tvojemu stanu primerne knjige, ker gotova resnica je: Hočeš se izobraževati, moraš izobražene pisatelje brati in — posnemati jih. Konečno naj ti še povem, kaj piše slavni Lucij Seneka o branji izobraženih pisateljev. On pravi: „Veliko in preobilo knjig vznemiri duhá. Če tedaj ne moreš toliko brati, kolikor imaš, imej le toliko, kolikor moreš brati. „Jaz bi pa“, boš rekel, „zdej v to, zdej v uno knjigo le enmalo rad pogledal!“ Kdor ima pokvarjen želodec, okuša različne jedila, ktere mu pa ne zdájo, temveč le škodujejo. Beri tedaj le izvrstne pisatelje; ako te pa včasih vendar — le tudi drugi mikajo, poverni se vselej le — k prvim!“ *Ivan T.*

Šolsko blagó.

Iz spisja. Ljubi oče! Približal se je veselí dan, ki sem ga že davno željno pričakoval. Rad bi Vam na tanko povedal, kaj občuti danes moje serce; toda ne vem družega reči: Ljubi oče! Bog Vam daj, da bi bili vedno zdravi in veseli, zadovoljni in srečni, in imejte tudi še za naprej tako radi, kakor danes,

svojega

V Ljubljani —

Toneta.